

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

TOPLUMSAL CİNSİYET VE MEDYA: KADINLARIN TELEVİZYON HABERLERİNDE YER ALMA BİÇİMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Aysel GÜNİNDİ ERSÖZ [□]

Toplumsal cinsiyet ailede ve toplumda kadın-erkek rollerini belirlemekte, tüm toplumsal yapı ve değerlerde varlığını hissettiren ikili dünyayı kurmakta ve bu anlayış içinde kadın-erkek arasında hiyerarşik bir ilişkiye yol açmaktadır. Her toplumda bir dizi erillik ve dişilikler üreten toplumsal cinsiyet düzeni, toplumsal cinsiyet farklılıklarını ortaya çıkarmakta ve yeniden üretilmektedir. Medya dişilik ve erilliklerin yeniden üretiminde temel rol oynamaktadır. Dişilikler veya erillikler; belli bir kültürde kadınlarla/erkeklerle ilişkilendirilen ya da kadınlara/erkeklerle atfedilen sosyal olarak kurulmuş çeşitli varsayım, beklenti ve davranış setlerine denilmektedir. Erille ilişkilendirilen özellikler toplumda daha fazla değer bulurken dişil ile ilişkilendirilen değerler sıralamada altta kalmaktadır.

Bu var olan ikili dünya anlayışı genelde medya özelde ise haberlerin veriliş biçiminde de kendini göstermektedir. Tipik olarak kadınların haberlere konu olma nedeni ile erkeklerin haberlere konu olma nedenleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Kadınların televizyon haberlerine konu olma nedenleri üç noktada belirginleşmektedir. Öncelikle kadınlar televizyon haberlerine “mağdur” olduklarında konu olabiliyorlar. Örneğin koca şiddetine kurban gittiklerinde, toplu taşıma araçlarında ve kamuya açık alanlarda saldırıya uğradıklarında haberler kadınlara yer veriyor. İkincisi geleneksel rol beklentilerini aksattıklarında haberlerde yer alıyorlar. Çocuğunu denize attığını iddia eden veya evlilik dışı çocuğunu evde bırakıp aile ziyaretine giden “canavar anne” benzetmesi yapan haberler günlerce haberlerde yer bulmuştu. Genel olarak bakıldığında; ataerkil ideoloji tarafından belirlenen ve dişille özdeşleştirilen özellikler arasında “dış görünüşle ilgili olma ve güzellik ihtiyacı” da bulunmaktadır. Bununla bağlantılı olarak kadınların haberlere konu olabilmesindeki üçüncüsü nokta güzellik uğruna harcadıkları (verdikleri kilolar, incelikleri, yağ aldıkları vb.) çabalarıdır.

Haberlerde kadınların yer alma biçimleri; kadınlara ilişkin önyargıların sürüp gitmesine ve kadının ikinciliğe itilmesine yol açmaktadır. Mağdur kimlikleri ile sunulduğunda özellikle şiddetin “normalleşmesine” katkıda bulunmaktadırlar. Bu noktada bildirinin amacı, haberlerde kadınlara yer veriliş biçimi üzerine sosyolojik bir değerlendirme yapmaktır

[□] Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, (ayselersoz@gazi.edu.tr)